

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro.} 73.

25. Czerwca 1824.

Wiadomości krajowe.

— Z Lwowa. —

Jego Cesarska Mość na uczynione Sobie przedstawienie, że Lwowski związek Dam dobroczynności przedsięwziął w wielki tydzień r. b. ku wsparcia cierpiącej ludzkości składkę, której ilość 2289 ZR. 8 kr. W. W. równych częściach szpitalowi 'Sióstr Miłosierdzia i instytutowi ubogich oddaną została, raczył osobnym listem ministerjalnym Xiężnie Powińskiey i małżonce tymczasowio dowódczącego Jenerała Hrabinie Fresnel, jako szczególnieyszym uczestniczkom tego swiązku, Swoie najwyższe za tę czynność okazać upodobanie.

— Z Wiednia. —

Podczas ciągnięcia wielkiey Loteryi na dobrą Iwonioz i wieś Wrocankę

Ner. 8,15. wygrał dobra, a

— 94,995. — wieś.

Nomera zaś następne, jako to:

Ner. 57,953 wygrał 30,000 ZR. W. W.

— 33,986 — 10,000 — —

— 71,374 — 9,000 — —

— 119,773 — 5,000 — —

— 21,051 — 4,000 — —

— 95,218 — 3,000 — —

— 37,560 nagrody 10,000 — —

O b w i e s z c z e n i a

C. K. Rządu krajowego.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2. Stycznia 1824 i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 raczył Tomaszowi Busby w Neustadzie Wiedeńskim Nro. 155. mieszkającemu nadać pięcioletni przywilej na wynalazek: urządzenia i przedzenia wytrocin iedwabiu, za pomocą nowej maszyny.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2go Stycznia 1824 i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 raczył Ignacemu Meissner, technicznemu Chemikowi w Wiedniu w mieście pod Nrm 532. mieszkającemu nadać przywilej pięcioletni na odkrycie za pomocą szestu czyszczonego i do wszelkiego gatunku przedzy urządzonego, na-przód robić ogniotrwałe knoty do lamp wszel-

kiego gatunku i kształtu, które w porównaniu z dotychczasowemi, daleko jaśniejsze dają światło, wsterylizują palnego bardzo wiele oszczędzają i ani ich ucierać ani za świeża skręcać nie potrzeba, a przez kilka lat trwać mogą; powtóre: wszelkiego rodzaju tkaniny, do użytku chemii lub fizyki lub też jakiego innego za pomocą tegoż szestu robić.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 2. Stycznia r. b. i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 nadać raczył fabrykantowi instrumentów muzycznych Albatemu Grzegorzowi Trentin, mieszkającemu w Wenecyi w obwodzie parafialnym St. Maria del Giglio koło mostu Melatynskiego pod Nrm. 2317. pięcioletni przywilej na wynalazek przez niego »Metagofano u fortepiana« nazwany, który zasadza się 1) na oddaniu dwóch, z wierzchnią skrzynią instrumentu w swiązku zostających oktaw, które na sposób pedału użyte moc i trwałość tonów podwajają, i 2) na przygotowaniu, strojeniu instrumentu stopniowo, od pół do pół tonu, o cztery półtony albo podnieść albo zniżyć.

Gazeta Pragska z d. 9. Czerwca donosi: »Wczoraj o godzinie 8 rano wystąpiły dwa bataliony artyleryi z baterią konną i zwyciężną na plac obrótów, zwany szancem Maryia, które Cesarz Jegomość, Następca Tronu i Xiężę Antoni Saska oglądali. Dostojne te osoby, otoczone Jenerałami przebiehły od ozoła i po stosownych i szybkich obrótach bateryi konney, kazały całemu woysku przeciągnąć, okazując najwyższe upodobanie z dobrej postawy ludzkiej szeregów i zaprzęgu. Późem zszymował się N. Pan sprawami Państwa. — Wieczorem był u Dworu bal z tańcami.

Wiadomości zagraniczne.

B r a z y l i i a.

Gazeta Rządowa, wychodząca w Rio de Janeiro, z dnia 18. Marca zawiera dwa wyroki, z których jeden z d. 8 Marca ogłasza nieprzyjaściółmi Rządu Brazylijskiego tych, którzy buntowniczymi odezwaniami, pismami potwarzem i t. d. porządek i spokój publiczny zaburzają i zaleca, niezwłocznie przedsię-

wziąć środki do ukarania onych; drugi z dnia 11. Marca rozkazuje, że ponieważ tak wielka liczba za przyjęciem Konstytucyi nadeszło addressów, które uważać należy jako zdanie większości Ludu Brazylijskiego, zatem przysięga na taką wykonaną być powinna w Stolicy w d. 25. Marca, a w innych miejscach kraju wtedy, gdy w tój mierze wydany rozkaz zaydzie.

W Bahii odebrano wiadomość w d. 10. Marca, że w Para pewien Portugalczyk utworzył stronnictwo Luzytańskie, i nic więcej nie zamierzał, jak tylko za pomocą Sycylijskich nie-sporów zatknąć znowu chorągiew Portugalską. Tymczasem mieszkańcy znieweczyli taki zamiar, bo zbiegłszy się ze wszech stron, rozpędzili niętych żołnierzy i zatknęli chorągiew Brazylijskię niepodległości.

Lord Cochrane utrścić miał służbę Cesarza Brazylijskiego, a na jego miejscu ma być mianowany Kapitan Taylor. Tenże ma pod swoimi rozkazami 2 fregaty, 2 korwety i jeden bryg.

Hiszpania.

W d. 21. Maia zostały zupełnie oporzędzone gwardye Hiszpańskie. Uniformy ich podobne są bardzo gwardyi Francuzkię. Król ma z niemi w d. 31. Maia w Aranjuez czynić obroty, poczem wspólnie z gwardyami Francuzkiemi będą odbywały służbę przez dni czternaście, a po upływie tego czasu same to powinność pełnić będą.

Z powodu zasłanych w Lizbonie wypadków, wojsko Francuzkie Hiszpanią osadzające odmienilo stanowiska; kilka brygad zebrało się pod Kadyxem, pułk 18sty liniowy opuścił Kartagenę, i równie ruszył ku Kadyxowi.

Władze Hiszpańskie w Kadyxie wspólnie z Władzami wojskowemi Francuzkiemi, przedsięwzięły surowe środki kwarantanny, zabezpieczające tak kraj, jak i wojsko.

Gwiazda i Dziennik Rozpraw z d. 5. Czerwca podług wierzytelnych listów z Madrytu z d. 26. Maia zapewniają, że po rozruchach zasłanych także w d. 24 przed bodkami piekarzskimi z przyczyny niedostatku chleba, gdy przystawiono dostatkami mąki, ieszce tegoż samego wieczora porządek przywrócono.

Wielka Brytania i Irlandya.

Podług wiadomości z Londynu z d. 2go Czerwca nieustannie tam spadały papiery publiczne różnych Amerykańskich Rzeczypospolitych. Obligacye Kolumbijskie stały 31 3/4 a scrip pożyczki Meksykańskię na 2 1/4 nagro-

dy; przeciwnie zaś scrip pożyczki Greckię podniósł się do 9.

Posiedzenie Izb Niższey z d. 1. na 2. Czerwca trwało aż do 2. godz. zrana, chociaż przedmiot rozpraw tak był błahy, że Gazety Londyńskie proszą swych czytelników o przebaczenie niechcąc im tęp naprzykrzać się. Chciano bowiem wiedzieć, czyi dobrze lub źle postąpiono, iż wskazano na śmierć Misyjonarza Metodystów Smitha, który miasto kazania ewangelii niewolnikom murzynóm na wyspie Demerara, tymże, o tęp, co Margrebia la Fayette mieni najswiętszym z obowiązków, mianowicie hunt i onegoż skutek, nierząd, prawit. Osobliwa iest okoliczność podczas tych rozpraw, że na obradach tych, gdzie za i przeciw mówiono, uszło godzin osiem, a iednak nic nie zawyrokowano. Pytanie to odroczone.

Szalupa bombardyerska Etna, uzbroiona na śródziemnie morze zawięta d. 29. z. m. do Portsmouth. Szalupa ta, jak najszybciej uzbraiana, wydzie niebawem pod żagle do Algieru. Uzbraianą z pośpiechem ieszce dwie innych: Infernal i Meteor. Na każdym z tych okrętów będzie moździierz mający otworu 13 i 9 cali, zaś obadwa zabiorą oddział artylerzystów morskich i 20 dział.

Bill względem przywozu i wywozu wełny stał się przyczyną silnych rozpraw w Izbie Niższey. P. Wilson rzekł: «Każdy funt naszey wełny wywieziony, mieszaný iest z trzema lub czterema fantami obcych krajowych płodów. P. Hart Davis, który na ten bill stronnico i niesprawiedliwie powstał, twierdził, iż w skutak tego Niemiecocy rękodzielnicy, gdyby mogli mieć naszą długą wełną, będą ją wyrabić na wzór naszych rękodzielni; w istocie dowiedział się już, że nadeszły z Niemiec zlecenia dla zamówienia naszey wełny. W Wydziale, sam Ranclerz Izby Szarbowey przełożył, że terazniejsze cto od przywozu wełny sześć penców wynoszące, od d. 10. Sierpnia zmniejszyć trzeba na trzy pence, tak, jak od d. 10. Grudnia pózniej do tego stopnia, na którym ma zostawać; dalej, że od d. 10. Grudnia nastay względem zakazu wywożenia wełny mają ustać. — P. Stuart Wortley przeżył, że bill z główną zasadą wolności handlowey iest w związku, ponieważ chcemy dać surowy materyał obeemu krajowi, który iednak nie chce nawzajem coś dać lub przyznać dla naszych rękodzielni. Jeśli długą wełną będzie wywożoną, tedy mniej znacząca cieższa wełna spadnie w cenie, bo zagranicą

onę podostatkim; wszystko, co obcy potrzebują, jest długi wełna Angielska; skoro obcy będzie onę mógł nabyć, będzie się z naszymi rękodzielniemi wespółbiegał. Niht się nie użala na cenę i wartość długiey wełny. Każdy kawałek ziemi, gdzie mogą być chodowane owce długowłose, niezmiernie drogi i dobrze płacony. Lord Milton mówił: Zaden kupiec nie wyprowadzi drogiego towaru, gdyby zaden nie mógł równie drogiego wprowadzić, atak naleypley utrzymać się handel; dla tego dobrze czyni Anglia, kiedy nie zawiera szczególnych traktatów względem szczególnych punktów, bo wzajemność pożytków lepięj jest tym sposobem wspierana, aniżeli idąc przedawnionym sposobem. (Słuchayciel) Nie sądzi ón, iż w oiaęgu życia jego szczenego-Kolegi ni też swego, choć młodszy, będzie wielki wywóz wełny. Jak długo kapitały, przemysł, zręczność i przedsiębiorstwo będą pomiędzy naszymi rękodzielnikami, będą oni korzystać ze środków pomocnych, które im nasz kraj podaje (słuchayciel) niedopuszczaj obcy, ażeby przybyli i z przed nosa zapuypywali im wełnę. Jeżeliby Ministrowie postępowali tą rozpozętą drogą, więpoczylibyśmy się całej m-szy szalonych i niedorzecznych ustaw, które dalekie, by wspierały rzecz wełny, bardzięj chowanie owiec ścięsniają i tamuują. P. C. Grant wspieraiać się na dowodach historycznych obstawał za prawidłem, a między innymi przeciwko temu; mówiać, iż gleba i klimat naszego kraia ma coś szczególnego, że owce długowłose tylko tu mogą być chodowane; co jest mylą. Od lat dwudziestu, trzydziestu są owce, które iak mniemano, że tylko u nas mogą być utrzymywane, są pod różną strefą i oczewista, że chodowanie owiec nie zawisło od miejscowości lub szczególnych własności ziemi, lecz od przemysłu i starania osób pojedynczych. Dawniemy mniemano, że przednie owce Hiszpańskie tylko w Hiszpanii utrzymywać się mogą, nawet przywodziło, że długie i umiarkowane wędrowki owiec hiszpańskich istotnie przyczyniają się do dobroci ich rurs. Od tego czasu inaczej się okazało, i teraz znajdujemy wełnę podobnie dobrą pod różnym klimatem i stosunkiem w każdéy części Europy. Przed 9 laty znakomity autor piarszący we względzie gospodarczym, doniósł, że we Franoyi odkrył stado owiec gatunku Lincolnshirskiego. Jeśli tak jest, że te zwierzęta wywieziono za granicę i tam się chodują, na cóż naszych ustaw, a dla czegoż nie skatkują? — P. Stuart Wortley zaprzeczał mocno, aby nasze długowłose owce za

granicą chodować się mogły, lub że zagraniczne owce oienkiey wełny, mogą tu być z korzyścią utrzymywane, Tymczasem w końcu przyjęto te uchwały 180 głosami przeciwko 20. — P. Hume oświadczył, iż byłoby lepięj gdyby cło wywozowe na długą i króliczą wełnę zniżyć na 1 penc miasto 2 pen., Sir K. Knachtbull zdanie P. Hume zamienił w dodatek, i chociaż Kanclerz Izby Skarbowey przy 2 pencach obstwał przyjęto iednak ten dodatek więk szością 102 głosów przeciwko 83.

W Izbie Wyższey udczytano po trzeci raz bill względem cła od wełny i ten ważny środek może być iako za ukonczony uważany.

Francya i a.

W dniu 4. b. m. rano po mszy, pracował Król z Ministrem spraw wewnętrznych, potem z Ministrem morskim, nakoniec z Prezydentem Rady ministeryjalnéy. Zanim udał się P. Villele do Króla, miał zaszczyt być piérwéy u Jego Królewickiey Mości, Monsieur; popołudniu pojechał Król do S. Cloud, gdzie się przeniesie w d. 23. b. m. dla przepędzenia lata.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 4. b. m. obradowano wciąż nad projektem do prawa względem siedmioletności Izby. Po wnioskach PP. Reveiller, Devaux, Foy i Salier mianych przeciwko, a PP. Agier, Boisbertrand i Ministra skarbu za projektem, odłożono rozprawy do dnia następniego. Kommissya budżetów na ostatniem posiedzeniu swoim mianowała referentami swoimi P. Frenilly do wydatków, a P. Lastours do dochodów. P. Martignac wybrany został na zdawcę sprawy przez kommissyją poważniejszą do rozpoznania projektu do ustawy względem dodatkowego kredytu na rok 1823.

Gazeta Francyi z d. 8. Czerwca zawiera: W d. 3. Czerwca, po posiedzeniu obadwóch Izb znaczna liczba Parów i Deputowanych udała się do P. Villele Prezydenta Rady ministeryjalnéy, dla ponowienia mu zaufania, które w nim pokładają roielisci, a które bardzo niesprawiedliwił od czasu iak jest na czele spraw, tak przez pełne błogosławieństw onych kierowanie iako i przez plany dla pomysłności Francyi zrobione.

Podług donoszenia telegraficznego z Brestu z d. 3. Maja wieczorem zawinęła tamże portugalska fregata Perola, mająca na pokładzie Infanta Don Miguela Portugalskiego.

Monitor z d. 7. b. m. (inne gazety z powodu Zielonych-świętek niewyszły) zawiera rozporządzenie królewskie z dnia poprzedza-

ijego, którym Hrabiemu Villele Prezydentowi Rady ministeryjelnéy i Ministrowi Sekretarzowi Stanu w wydziale skarbowym na miejsce Wice-Hrabięgo Chateaubrianda, poruczone Ministerjum spraw zewnętrznych.

Inne rozporządzenie królewskie z tego samego dnia misunie Margrabięgo de Moustier współczłonka Izby Deputowanych, Posta francuzkiego w Szwajcaryi, tymczasowym dyrektorem politycznych prac w Ministerjum spraw zagranicznych w miejscu Xięcia Rauzana do innych obowiązków powołanego.

Rozporządzenie królewskie z d. 17. Maia, zaleca na d. 2. Sierpnia b. r. zwołanie kolegów wyborczych Departamentów Cher i Coté d'er, dalej kollegiów obwodowych departamentu Seiny, Aisny, Charentu i wyższego Renu, aby wypełnić miejsca deputowanych uwolnione przez wybór PP. Peyronnet, Jenerała Foy, przez śmierć PP. Otard i Brennet, i nieważność wyborów obvodu wyższego Renu.

Monitor z d. 6. Czerwca zawiera następujący list z Kopenhagi z d. 25. Maia. »Krol. Francuzka Fregata Arethusa, korweta l'Egerie i Seine, wyszła pod żagle w d. 12. Maia b. r. zawinęły do Kopenhagi w d. 22. tegoż m., a zatem po 10 dniowej podróży. Eskadra ta pod sprawą kapitana okrętu liniowego Lecoupé płynie na morze bałtyckie. Król Duński dowiedziawszy się o przybyciu téy eskadry, oświadczył raczyłkrol. pełnomocnemu Ministrowi Margrabięmu de S. Simon, że w d. 26. Maia chce mieć u siebie Dowódcę i Oficerów. Król Jego Mość zalecił, aby na ich żądanie otworzono arsenał i inne urządzenia marynarki duńskiej. Władze i mieszkańcy ubiegali z swojej strony, by ich przyjąć uprzęmię. Ponieważ wielu pełnomocnych Ministrów Dworów zagranicznych życzyło sobie być na pokładzie fregaty Arethuzy, przeto kapitan wezwał ich, i w d. 27. Maia w towarzystwie Margrabięgo S. Simon zwiędzić mieli wspomnianą fregatę. Flotylla ta, wy płynąc znowu miała d. 28. Maia.«

W. Xięstwo Toskańskie.

W Liwornie ogłoszono w d. Maia co następuje: »Niniejszém czyni się wiadomo, że bryg powstańców Greckich la Nativita

de Maria, pod sprawą Kapitana Jana Pettinako, przybywający z Kalamata, a bryg Lyburg pod rozkazami Mikolaia Antonopollo, pod banderą grecką z Marathoniss obadwa z powodu bandery, którą mają, nie mogą być wpuszczone do tutejszego portu, i że onym tyłko dozwała się czasu potrzebnego, aby naprawione być mogły. Zaraz po naprawieniu obadwa okręty wraz z ładunkiem opuścić mają tutejszą zatokę.«

N i e m c y.

Gazeta w Monachium wychodząca donosi z d. 11. Czerwca: »Jego Cesarzowicza Mość Aroxyjęże Franciszek Karól opuścił dnia wczorajszego Nimpheburg i udał się do Tyrolu. Podczas swego pobytu w letniéy rezydencyi często odwiedził Arocyjęże stolicę i oglądał tamże nayznakomitszą kościół, galeriją obrazów, glypthotekę, salę krol. akademii umiejetności i krol. nadworną i centralną bibliotekę, tudzież inne publiczne zakłady i nowe budowy, a w każdym zdarzeniu okazał gruntowną umiejetność w rozmaitych przedmiotach i językach; przezco, iahoteż przez szlachetną prostotę, przyjazno i łaskawe postępowanie miał serce wszystkich tych, którzy mieli szczęście do niego się zbliżyć.«

»Xiężna St. Leu, która po sześciomiesięcznym pobycie swoim we Włoszech powróciła do Augszburga w d. 28. Maia z synem swoim Xięciem Ludwikiem, odwiedziwszy owdowiałą Xiężnę Leuchtenbergską, swą dostojną szwagrowę w Monachium, udała się w d. 7. Czerwca do letniego swego mieszkania Arenenberg nad jeziorem bodenskiem.

Szwecyia i Norwegiia.

Rząd trudni się teraz nowém urządzeniem siły morskiéy i zmniejszeniem zbytecznéy liczby nmieszczonych Oficerów. Od d. 1. Stycznia 1825 uwolnionych ma być więcéy isk pełną w służbie zostających Oficerów, atoli z zupełną dożywotnią placą, która w służbie zastalym w miarę tamtych umierających, znaczenie powiększoną zostanie. Nawet 9 kompanii maytków zmniejszone być mają na 3 do 4.